

Birden fazla yemin kefareti nasıl ödenir?

Soru: Yemin kefareti nasıl ödenir? Geçmişte birden fazla yemin edip bozdum. Bunların kefareti nasıl ödemeliyim?

Kısa Fetva

Gücü yeten kişinin bozduğu her bir yemin için ayrı ayrı on fakiri doyurması veya giydirmesi gerekir. Bunu karşılayacak maddi gücü yoksa her bozulan yemin için üç gün peş peşe oruç tutmalıdır.

Aynı konuda hiç biri bozulmadan birden fazla yemin edilmesi durumunda bir defa bozulmayla tek kefaret yeterlidir. Ancak yemin bozulduktan sonra bir daha edilip tekrar bozulsa aynı veya farklı konu olup olmamasına bakılmaksızın her biri için ayrı kefaret gerekir.

Detaylı Fetva

Bir işi yapmaya veya yapmamaya azmeden kişinin iddiasını Allah Teala'nın isim ve sıfatlarıyla tekit etmesine yemin adı verilir.¹ Bu şekilde akdedilen bir yeminin haram olmadığı sürece yerine getirilmesi gerekir.² Zira Allah Teala yeminlerle alakalı şöyle buyurmaktadır: "Allah'ı kendinize kefil kılarak sağlama bağladığınız yeminleri bozmayın."³

Eğer edilen bir yemin bozulursa Kur'an-ı Kerim'de beyan edildiği şekilde kefaretinin ödenmesi gerekir. Yemin kefareti ile ilgili Allah Teala şöyle buyurmaktadır: "Yeminin kefareti, ailenize yedirdiğinizin orta hâllisinden on yoksulu doyurmak, yahut onları giydirmek ya da bir köle azat etmektir. Kim (bu imkânı) bulamazsa, onun kefareti üç gün oruç tutmaktır. İşte yemin ettiğiniz vakit yeminlerinizin kefareti budur."⁴ Buna göre yeminini bozan kişi kefareti ödeme hususunda köle azat etme, on fakiri yedirme veya giydirme arasında muhayyerdir.⁵ Bir fakiri on farklı günde doyurması veya on farklı günde bedeninin ekserini örtecek elbise vermesi de yeterlidir.⁶ Yemek ve giysi yerine bunların kıymetini veya fakirin günlük ihtiyacını karşılayacak fitre miktarı bir ücret vermek de yeterlidir. Ancak on günlük ücretin tamamını bir günde verse bir günlük yiyecek sayılır.⁷ Bu ödemenin yapılacağı fakirler şer'an o kişiden zekat alabilecek insanlardan olmalıdır.⁸

Eğer yeminini bozan kişinin günlük ihtiyacı dışında on fakiri yedirecek veya giydirecek derecede maddi gücü yoksa üç gün peş peşe oruç tutmalıdır. Üç gün tamamlanmadan oruçların

arasını açar veya orucunu bozarsa üç güne baştan başlamalıdır.⁹

Yeminlerde kefaretin ödenmesi noktasında tedahül yoktur. Hanefi mezhebinin Zahiru'r-Rivaye kaynaklarına göre birden fazla yemin; ister aynı mecliste ister farklı meclislerde,¹⁰ aynı konu veya farklı konular üzerine edilsin her biri için ayrı ayrı kefaret gerekir. Birden fazla yemin; Allah lafzının tekrarıyla olabileceği gibi yemin cümlesinin tamamının tekrarıyla da olur. Örneğin bir kimse, “Vallahi, billahi şunu yapmayacağım.” dese veya “Vallahi şunu yapmayacağım.” deyip ardından başka bir cümle olarak bunu tekrar etse bunlar iki yemin sayılır. Çünkü burada iki yemin lafzı kullanılmıştır. Ancak İmam Muhammed'den gelen bir rivayete göre bu gibi yeminlerin kefaretinde tedahül vardır ve tek kefaretle birden fazla yeminin mesuliyetinden çıkılır. Zira insanlar örfen ikinci yemini tekit için söylerler.¹¹ Ancak illete bakıldığında bu görüşün aynı konuda edilen yeminlerle alakalı olduğu anlaşılmaktadır. Zira bir yeminin tekidi o konu üzerine bir daha yemin etmekle olur. İmam Muhammed burada istihsana başvurarak insanların örfüne binaen genel kuralı terk etmiştir.¹² Mezhep içinde bazı alimler tarafından İmam Muhammed'in görüşü tercih edilmiştir.¹³

Yukarıda zikredilen yeminde tekrar mevzusu kişinin bir yemini bozmadan birden fazla yemin etmesiyle alakalıdır. Buna göre kişi yemin edip onu bozacak olsa, ardından aynı veya farklı bir konuda bir daha yemin edip bozması durumunda her yemin için kefaret gerekecektir.

1. Kollektif, *el-Fetâva'l-Hindiyye* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2014), 2/56.

2. Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 2/234.

3. en-Nahl 16/91.

4. el-Maide 5/89.

5. Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 5/523.

6. Ebü'l-Mehâsin Fahrüddîn Hasen b. Mansûr b. Mahmûd el-Özkendî el-Fergânî Kâdîhan, *Fetâvâ Kâdîhân* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2010), 2/14.

7. Kollektif, *el-Fetâva'l-Hindiyye*, 2/69.

8. Kâdîhan, *Fetâvâ Kâdîhân*, 2/14.

9. Kollektif, *el-Fetâva'l-Hindiyye*, 2/70.

10. Ebû Hafs (Ebû Muhammed) Hüsâmüddîn es-Sadrü's-şehîd Ömer b. Abdilazîz b. Ömer b. Mâze el-Buhârî, *el-Muhtâ'ü'l-Burhânî* (Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 2004), 6/79.

11. el-Buhârî, *el-Muhtâ'ü'l-Burhânî*, 6/78.

12. el-Buhârî, *el-Muhtâ'ü'l-Burhânî*, 6/78.

13. İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 5/505; Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl ed-Dûkâû et-Tahtâvî, *Hâşiye 'ale'd-Dürri'l-muhtâr*, ts., 2/330.